Principprogram Documentation

Release latest

Dec 17, 2020

0. PIRATPARTIET I KORTHET

1 0. Piratpartiet i korthet 1

2 1. Digitaliseringen förändrar allt 3

3 1.1 Svärmen istället för hierarkin 5

4 1.2 Kunskap som allmänning eller maktmedel 7

5 1.2.1 Kampen om det digitala samhällets infrastruktur 9

6 1.2.2 Övervakning eller transparens? 11

7 1.2.3 De som planerar och de som planeras 13

8 1.2.4 Övervakningsindustrin och vår handlingsfrihet 15

9 1.3 Piratpartiet - en politisk kraft för framtiden 17

10 2.1 Egenmakt 19

11 2.2.1 Frihet 21

12 2.2.2 Värdighet 23

13 2.2.3 Deltagande och delaktighet 25

14 2.3.1 Privatliv 27

15 2.3.2 Hållbarhet och decentralisering 29

16 2.3.3 Evidensbaserat beslutsfattande 31

17 2.3.4 Frigörandet av information, kultur, kunskap, känslor och verktyg 33

18 2.3.5 Transparens 35

19 2.3.6 Svärmekonomi 37

20 3.1 Stoppa massövervakningen. 39

21 3.2 Fri forskning och kunskap 41

22 3.3 Fri kommunikation 43

23 3.4 Digitalisera Sverige 45

24 3.5 Kunskapssamhällets allmänningar 47

25 3.6 Ett sammanhållet samhälle 49

26 3.7 Stärkt demokrati - insyn, deltagande, ansvar 51

27 3.8 Befria internet från oligopolen 53

28 3.9 Rättsstaten 55

29 3.10 Digital allemansrätt 57

30 3.11 Patent och andra idémonopol 59

CHAPTER

ONE

0. PIRATPARTIET I KORTHET

Demokrati möjliggör för individer med olika intressen att samexistera på ett rättvist sätt. Sådan demokrati kan inte åstadkommas genom val var fjärde år, utan demokratin behöver säkras genom kontinuerliga insatser för medborgarnas möjlighet att delta - direkt och indirekt - i beslutsfattandets processer.

Den digitala revolutionen ger potential för framsteg genom att möjliggöra stärkandet av **demokrati, frihet och medborgerliga rättigheter**, i synnerhet yttrandefriheten och rätten att delta i beslutsfattande. Därför tror Piratpartiet på demokratins anpassning till och tillvaratagande av den digitala tidens möjligheter.

Vår ideologis kärna är att stärka individens **egenmakt** genom att garantera **frihet, värdighet och deltagande**. Vi är dedikerade till ett öppet, fritt och demokratiskt samhälle. Piratpolitikens fundament är **delandet av kunskap och kultur**. Vi står för tanke- och yttrandefrihet. Vår politiks syfte är att skydda och utveckla detta fundament.

Mänsklig värdighet är okränkbar. Alla har en grundläggande rätt till liv, tankefrihet, egenmakt och deltagande i samhället. Vi ska alla vara lika inför lagen. Alla medborgare ska kunna delta i skapandet av vårt samhälle, överblicka styrets processer och vara medvetna om vad som görs i deras namn. Individens rätt till privatliv är fundamental - alla ska ha frihet att bilda relationer och samarbeten utan att övervakas.

Fritt deltagande i samhället och politiken är beroende av tillgång till utbildning, vård och infrastruktur.

Vi är dedikerade till en politik som grundas i argument och sunda kompromisser. Vi vänder oss emot politik som billig underhållning. Politiken är inte ett mål i sig, utan ett verktyg för att nå konsensus för vårt gemensamma samhälleliga bästa. Politiken ska förena och inte splittra.

Digitaliseringen av samhället utgör ett viktigt steg i mänsklighetens utveckling, med konsekvenser för våra sociala liv, politiken och ekonomin. **Fri kommunikation** möjliggör samhällets utveckling och ny digital teknik ger möjlighet till ännu okänd potential. Endast med fritt tillgänglig information kan ansvarstagande medborgare skydda sin frihet från totalitära krafter inom och utanför staten.

Det moderna samhället kan inte längre existera utan en digital infrastruktur. Medborgare behöver därför ges möjlighet att fritt använda internet för att fullt ut delta i samhället, få tillgång till information, utbildning och kultur och delta i ekonomin, utan att övervakas eller censureras. Rätten att fritt dela med sig av information över internet är ett fundament för Piratpartiet. Att dela med sig till sina medmänniskor säkrar balanserad utveckling, utbildning och information för samhället. Vårt motto är **"Sharing is caring"**.

0. Piratpartiet i korthet Piratpartiet i korthet

CHAPTER

TWO

1. DIGITALISERINGEN FÖRÄNDRAR ALLT

Piratrörelsen är född ur en frihetlig, medmänsklig vilja att använda den tekniska utvecklingen för att förbättra samhället. Vi är en rörelse som förstår att digitaliseringen förändrar politikens villkor och möjligheter. Tusentals generationer människor har levt på jorden. Bara ett fåtal har levt omgärdade av digital teknik. Digitaliseringen förändrar allt.

Allt fler saker förvandlas till datorer. Bilar är datorer med hjul idag. Flygplan är datorer med vingar. Radion är en dator med högtalare och bankomaten en dator med pengar i. Allt mer av våra liv regleras av artificiell intelligens. AI styr vilken väg vi tar till jobbet, vilken film vi ska titta på med våra barn på kvällen, vilken information från politiska partier vi ska ta del av och vem vi ska dejta.

Den digitala tekniken påverkar på djupet hur vi använder tjänster och söker information, hur vi umgås, hur vi formar våra identiteter och gemenskaper. Den ger nya möjligheter att delta i sociala och politiska processer på ett sätt som öppnar dörrar för effektivare, mer inkluderande och öppna organisationer.

Det digitala offentliga rummet är dit vi tar oss för att höra utmaningar till mediebilden och politikernas uttalanden. Det är där vi handlar. Det är där vi umgås med våra medmänniskor. Mycket av det vi tidigare har tagit för givet – hur arbete organiseras, individens rättigheter, tilltron till institutioner och vad det innebär att vara mänsklig – ifrågasätts världen runt som följd av hur vi anpassat oss till den digitala revolutionen. **Digitaliseringen förändrar allt**.

Den tekniska utvecklingen påverkar vad det betyder att vara människa. Våra sinnen förstärks av digital teknik. Vi kan agera över betydande geografiska avstånd genom att klicka på en knapp. Våra sociala jag sträcks ut över hela jordklotet. Tekniska verktyg ger nya möjligheter till att umgås, arbeta, träna, sova, äta och dejta. Vi är inte längre bara människor av kött och blod, utan vi består också delvis av tekniska förstärkningar.

Internet håller på att växa samman med den fysiska världen genom sensorer, kameror, bärbar teknik, smarta klockor, smarta hem, smarta glasögon med mera. I framtiden kommer det inte att vara meningsfullt att försöka särskilja internet från den fysiska världen. När du går in i ett rum kommer du inte bara interagera med ett fysiskt utrymme, utan med hundratals olika artificiella intelligenser. Du kommer ge dem information, få information från dem, och genom er interaktion kommer rummet att formas efter dig.

Denna framtid utmanar både institutioner och politiker; de avkrävs svar på hur vi ska hantera digitaliseringens effekter på samhället, svar som de oftast saknar. Människor är snabba på att anpassa sig till sin nya verklighet, men institutioner, lagar och politiker är långsammare.

Hur ska vi skydda mänskliga rättigheter i informationssamhället? Hur ska vi bevara människors autonomi när övervakning blivit en del av vår vardag? Hur ska vi upprätthålla konkurrens på de digitaliserade marknaderna? Hur uppmuntrar vi innovationer inom digital teknik och AI för mänsklighetens bästa, snarare än för snäva särintressen? Hur reglerar vi processerna för automatiskt beslutsfattande rörande till exempel socialbidrag?

Detta är frågor som gamla institutioner och politiker är illa lämpade att hantera. Det är frågor som Piratpartiet skapades för att besvara. Digitaliseringen har en enorm potential för att öka människors frihet, värdighet och möjlighet att delta i samhället. Dagens politiker väljer att kasta bort digitaliseringens möjligheter, eller är helt ovetande om dem.

För den som tar en titt på hur digitaliseringen ser ut idag är detta tydligt. En liten grupp företag med de facto monopol över delar av internet tjänar sina pengar på att övervaka oss och sälja möjligheten att påverka oss. De stora sociala plattformarna driver en polarisering av vårt samhälle. Desinformationskampanjer och propaganda stör ut möjligheten

till genuina samtal. Hemliga algoritmer skapar segregation och agerar domare, utan rättssäkerhet. Kultur och kunskap låses in samtidigt som vanliga människors möjlighet att delta i det digitala samhällslivet alltmer begränsas.

Det digitala utanförskapet riskerar att bli en avgörande klyfta mellan olika grupper i samhället. Äldre, unga utanför arbetsmarknaden, lågutbildade och många andra grupper riskerar att lämnas utanför samhället när det digitaliseras. Den som inte har möjligheten eller kunskapen för att ha råd med och kunna använda den teknik som krävs för att ta del av modern samhällsservice stängs ute från samhället. De som saknar teknisk kunskap halkar efter dem som själva vet hur man till exempel skyddar sig från identitetskapningar eller söker information på nätet.

CHAPTER

THREE

1.1 SVÄRMEN ISTÄLLET FÖR HIERARKIN

Vi ställs som samhälle inför allt svårare och mer komplicerade utmaningar. För att möta dem behöver vi kunna samarbeta på smartare sätt och i större grupper. 1900-talets hierarkiska, slutna strukturer kan inte åstadkomma lösningar på 2000-talets problem. Piratpartiet anser att dessa lösningar bäst skapas i decentraliserade, öppna system där fler kan delta, samarbeta och lära sig. Dessa nätverk av människor, stärkta av teknikens möjligheter till kollektiv intelligens, kallar vi för svärmar. Vi behöver utnyttja AI för att förstärka våra förmågor och tekniska verktyg som internet för att kunna samarbeta smartare.

Vi behöver kort sagt bete oss mer som myror. Myror skapar tillsammans en modell av var det finns mat genom spår av utsöndrade feromoner, en modell som ingen enskild myra har kunskap om men som ändå svarar på behovet av att hitta mat till en stor koloni myror. För att möta framtidens problem behöver vi samarbeta utan central koordinering och planering, precis som myrorna gör.

Det är inte genom hierarkiska strukturer som man kan organisera all världens kunskap på ett lättillgängligt och billigt sätt, utan genom öppna processer som gör det enkelt för många personer att samarbeta utan styrning. Wikipedia är en bättre encyklopedi som har mer uppdaterade artiklar om fler ämnen med högre tillförlitlighet än till exempel Nationalencyklopedin.

Något som är ännu mer komplicerat än en encyklopedi är operativsystem för datorer. Ingen individ kan ha översyn över alla miljontals rader kod som utgör systemet. Ingen person kan känna till detaljerna om alla olika datorer som systemet behöver kunna köras på. Trots det är GNU/Linux ett operativsystem som kan köras på nästan alla datorer och som är fritt och gratis att kopiera. GNU/Linux har kunnat skapas tack vare att vem som helst kan bidra till just den del av systemet som den har kunskap om, utan att behöva inordna sig i ett specifikt företags hierarki.

Det är såhär vi behöver organisera oss för att möta framtidens utmaningar i svärmar - öppna, smarta kollektiv. Lärare behöver bilda svärmar för att dela och utveckla undervisningsmaterial och -metoder i öppna plattformar; resenärer för att bidra med information till planering av kollektivtrafiken; et cetera.

CHAPTER

FOUR

1.2 KUNSKAP SOM ALLMÄNNING ELLER MAKTMEDEL

Historiskt har kunskap varit ett privilegium som tillhört ett fåtal, inlåst bakom ekonomiska, juridiska och fysiska hinder. En liten grupp har kunnat producera, ta del av och agera utifrån kunskapen som samhället skapat. Prästerskap, gillen, hemliga poliser är några som genom historien på det här sättet kontrollerat samhällets kunskap.

Digital teknik gör att vi idag kan kopiera och dela kunskap och kultur helt gratis; det finns ingen produktionskostnad för en digital bok när den väl är skriven, och vetenskapliga resultat kostar inget att dela. De hinder som ställts upp - upphovsrätt, patent, och så vidare - är inte motiverade som garanter för investeringskostnader, utan fungerar idag som verktyg för att skaffa makt och egen vinning.

För oss pirater är det självklart att kunskap är en allmänning, något som vi handhar gemensamt. Kunskapen ska tillhöra oss alla och inte användas som ett maktmedel av en liten elit.

CHAPTER

FIVE

1.2.1 KAMPEN OM DET DIGITALA SAMHÄLLETS INFRASTRUKTUR

I det digitala samhället är kunskap basen för både ekonomi och offentlig service. Den som kan kontrollera kunskapens infrastruktur kontrollerar därför också samhället.

För bonden som ville anpassa sin traktor till sina lokala förhållanden var det förr möjligt att öppna motorn och med tillräcklig mekanisk kunskap och skicklighet förändra hur traktorn fungerade. Dagens traktorer är däremot datorer med hjul, och programmen som körs på datorn är olagliga att läsa eller förändra. Bara för storföretagen som kan sluta avtal med traktortillverkarna är anpassningar möjliga. Jordbrukssektorn centraliseras allt mer, och det är informationspolitiken som är i bakgrunden till förloppet. Patent tas på viktiga gener i grödor - de som ger motstånd mot vissa skadedjur, till exempel. Patent tas också på hela grödor, så att bara vissa företag får lov att odla vissa sorters potatis. Den bonde som sätter fel sorts potatis i jorden kan bli skyldig miljoner i skadestånd.

Läkemedelsföretagens vinster beror inte på maskiner som är överlägsna konkurrenternas, utan på patent- och forskningsportföljer. Stora delar av prisskillnaden mellan en Skoda och en Audi beror på accelerationen, och den styrs inte lika mycket av skillnader i motorns utformning och fysiska prestanda, som av datorkod som hos de billiga märkena begränsar bensininsprutningen och därmed motorstyrkan långt under motorns egentliga tekniska kapacitet. Därför bygger bilföretagen komplexa och dyra strukturer för att hindra oss från att programmera om deras bilar.

Dagens småföretagare är helt beroende av teknisk infrastruktur som de inte har insyn i eller kontroll över. Förr svor bönder över plötslig missväxt som förstörde årets skörd; idag förbannar småföretagare digitala plattformar för att de slutat visa företagarens varor för potentiella kunder, utan istället visar plattformsägarens egna produkter.

Nya lösningar och innovationer uppstår när kunskap sprids och tusen blommor blommar i försök att ta tillvara på den. Låses kunskap och information in och endast får användas för enskilda syften så hämmas utvecklingen. **Informationsfrihet ger välstånd genom att skapa förutsättningar för mer kunskap och fler innovationer**. Det gynnar såväl den som vill starta ett företag som den som vill köpa en hållbar glödlampa.

De som kontrollerar information, AI och digital infrastruktur kommer avgöra hur framtidens institutioner och samhälle formas. När skolor använder digitala lärplattformar kan de som skapar plattformarna styra den praktiska läroplanen. Om alla sjukhus använder en viss AI för att identifiera cancer i patienter kommer bara den som har tillgång till programmet kunna avgöra vilka tecken på cancer som ska kännas igen. Ifall bussarna kör sig själva bestämmer tillverkaren hur de ska köra.

De främsta konflikterna i 1900-talets industriella samhälle gällde kontrollen över arbete och industrier. **I vårt digitala 2000-tal kretsar istället de stora konflikterna runt tillgången till och kontrollen över information, kunskap och teknisk infrastruktur.**

CHAPTER

SIX

1.2.2 ÖVERVAKNING ELLER TRANSPARENS?

I det digitala samhället samlas information hela tiden i system som genererar kunskap. Men för vems gagn? Det är skillnaden mellan övervakning och transparens.

Föreställ dig att du står och väntar på bussen. Du vill veta när nästa buss kommer till din hållplats, medan bussföretaget vill veta var du befinner dig. Informationsflödets riktning avgör ifall det rör sig om transparens eller övervakning.

Att samla in information för att anpassa stadens kollektivtrafik eller informera stadsplaneringen är inte något problem. Informationsinsamling blir till övervakning först när du inte kan välja att undvika den, inte har insyn i den och inte tar del av de värden som den skapar.

Vi vill att tekniken ska användas för ditt bästa som medborgare. Detta vill vi åstadkomma med öppenhet och transparens, decentralisering av informationsinsamlingen och bättre konkurrensmöjligheter. **Informationsinsamling för det gemensamma bästa, och inte övervakning.**

CHAPTER

SEVEN

1.2.3 DE SOM PLANERAR OCH DE SOM PLANERAS

Den som övervakar använder kunskapen som ett maktmedel för att kunna planera andra individers liv. I klyftan mellan de som planerar och de som planeras ställer piraterna sig på de planerades sida.

Övervakning möjliggör detaljstyrning, nedmontering av frihet och inskränkt autonomi. Övervakningens informationsflöde skapar därigenom en grupp som planerar och en grupp som planeras. Denna uppdelning syns tydligt i hur digitaliseringen förändrat arbetet, där många arbetare tidigare åtnjöt relativ frihet under arbetsdagen och förutsägbarhet i sina arbetstimmar, medan man idag har osäkra timmar och är under konstant övervakning.

Under det tidiga 2000-talet har många varnat för att automatiseringen kommer göra oss arbetslösa. Men även om robotarna såklart i viss utsträckning faktiskt ersätter arbetare, så maskerar dessa varningar den verkliga automatiseringskrisen. Robotarna har inte ersatt arbetarna, utan har genom total övervakning och kontroll möjliggjort för sina ägare att planera arbetarnas agerande. Relativ frihet och autonomi ersätts med konstant övervakning och kontroll. Med billig övervakningsteknik och avancerad AI har automatiserade mellanchefer kunnat gå in och styra arbetarnas vardag i detalj.

Robotarna övervakar städare, berättar för dem vilka rum som ska städas och hur fort. De övervakar hur många rader kod per minut som programmerare skriver. De lyssnar på telefonsupportens samtal och berättar vad som ska sägas, på vilket sätt och när. AI lägger schema och styr arbetstempo för hemtjänsten, ser till att inga pauser finns för förtroliga samtal med anhöriga. Robotar sparkar automatiskt improduktiva lagerarbetare. Algoritmer planerar fraktförares rutter och övervakar så att de lyder order.

Särskilt i offentlig sektor har detta blivit ett akut problem i Sverige. Genom övervakning och automatisering maximeras specifika mätvärden och det mänskliga bemötandet effektiviseras bort. För både den som tar emot offentlig service och den som administrerar den försvinner friheten och autonomin.

Även en liten grad av frihet ger mycket värdighet.

Företagen som följer i automatiseringens spår förvandlas ofta till samma form: de har en stor mängd lågavlönade arbetare utan säker anställning, och en liten mängd högt avlönade arbetare som designar och styr robotarna. En kraftig hierarki som möjliggörs av övervakningens verktyg.

När lastbilschaufförernas jobb till slut automatiseras lär de alltså inte bli arbetslösa, utan istället reduceras till att under kraftig övervakning åka med sina nu självkörande lastbilar för att hjälpa till vid problem. Deras lön sjunker, mängden kunskap som behövs i arbetet minskar och de blir enklare att ersätta.

Istället för ett kunskapssamhälle får vi ett samhälle där kunskapen effektiviseras bort.

Vi har oroat oss för att AI och robotar skulle utrota mänskligheten. Vi borde oroa oss för att de istället utrotar vår mänsklighet.

CHAPTER

EIGHT

1.2.4 ÖVERVAKNINGSINDUSTRIN OCH VÅR HANDLINGSFRIHET

Idag kontrollerar övervakningsindustrin stora delar av samhällets informationsflöde och använder kunskapen som de utvinner därifrån till att försöka styra vårt beteende. Kampen om kunskapen är också kampen om vår frihet.

Idag kontrollerar de stora teknikföretagen stora delar av samhällets informationsflöde. Med hjälp av en enorm övervakningsapparat - appar, telefoner, mikrofoner, enkäter, register och så vidare - bygger man upp ett system för att avgöra social kreditvärdighet (*social credit score*), hur pålitliga vi är, hur troligt det är att vi betalar tillbaka lån, vår brottsbenägenhet, vår sexualitet, vilken typ av reklam som kan lura oss, och så vidare. Dessa företags ekonomiska imperativ är att nå större och större säkerhet om framtiden, för att ännu bättre kunna förutsäga vårt beteende och vår personlighet.

Vad ger säkrast förutsägelser om framtida beteende? Möjligheten att gå in och påverka det direkt, istället för att bara observera det. Detta är övervakningsindustrins logiska slutpunkt. I det digitala samhälle som idag har koloniserats av övervakningsföretag utsätts vi därför ständigt för små förändringar i våra miljöer, för påminnelser från appar, belöningsfunktioner och så vidare i syfte att undermedvetet påverka oss, så att vi beter oss "rätt", så som maximerar vinst och bevarar status quo.

Rätten till ett privatliv är mer än bara möjligheten att skydda sig själv och sin privata information från angripare. Privatlivet är också en hörnsten i ett samhälle där vi värderar människors autonomi och en öppen demokrati. Det handlar om möjligheten att välja, att agera fritt.

Piratpartiet vill skydda möjligheten att avvika från normen, att bete sig oförutsägbart, att få planera sitt eget liv. Vi är alla olika, och våra olikheter är en tillgång. Aktörer som vill att vi ska vara förutsägbara försöker istället likrikta och planera oss. Därför bekämpar vi dem.

Genom att bekämpa övervakningsföretagen skyddar Piratpartiet inte bara människors privatliv, utan också deras möjlighet att leva fria liv.

CHAPTER

NINE

1.3 PIRATPARTIET - EN POLITISK KRAFT FÖR FRAMTIDEN

Världen förändras. Digitalisering, automatisering och omställningen till ett hållbart samhälle sker nu. Där andra använder den tekniska utvecklingen för att kontrollera, utnyttja och splittra använder vi den för att bygga gemenskap, sprida kunskap, möjliggöra innovation och skapa livskvalitet.

Piratpartiets samhälle präglas av frihet, öppenhet och medmänsklighet. Här känner du handlingskraft att påverka ditt liv och din omgivning, för makten är transparent och du är delaktig. Tillsammans bygger vi vår integritet, frihet och framtid.

Vårt samhälle behöver en politisk kraft född ur det digitala samhället. En kraft som inte fastnar i 1800-talets politiska idéer och 1900-talets samhällsproblem, utan som angriper 2000-talets komplexa utmaningar. Vi behöver kämpa idag för att digitaliseringens möjligheter inte ska gå förlorade i den övervakningsdystopi som vi är på väg mot. Vi behöver en politisk kraft för att befria människan och bygga ett kunskapssamhälle; en rörelse som har en strategi för att hantera digitaliseringens förändringar.

Idag finns det en grupp individer - de som planeras - som mer och mer reduceras till data och information i samhällsplanerarnas modeller och grafer och kuggar i övervakningsföretagens maskineri. **Piratpartiet vill vara en politisk kraft för de som planeras och bygga ett digitalt samhälle som bygger på egenmakt, frihet, värdighet och deltagande. **

Alternativet är ett övervakningssamhälle där *de som planerar* - en grupp inom stater och globala konglomerat - har total insyn i *de som planeras*' liv och noggrant styr vilken information de får ta del av, vilka handlingsmöjligheter de har och hur de ska styras att agera. Kunskap är makt, och en total informationsassymetri leder till total maktassymetri.

Teknisk utveckling utgör en enorm potential för att förbättra människors liv, för att angripa sociala problem, miljöutmaningar och inte minst för att göra både privat och offentlig service effektivare och mer anpassningsbar. **Från integration till nedskräpning till demokratiska underskott kan tekniken användas för positiv förändring.**

Att se till att den digitaliserade staten arbetar för folket, genom folket, är Piratpartiets uppdrag. Det skulle utgöra den största källan till samhälleliga framsteg på decennier.

Välkommen ombord.

CHAPTER

TEN

2.1 EGENMAKT

Piratpartiet värnar varje individs möjlighet att ha makt och inflytande över sin egen livssituation, sina arbetsuppgifter, sin närmiljö, sin lokalpolitik et cetera. Vi kallar detta för egenmakt. Varje individ ska ha rätten att själv fatta beslut om sitt liv, utan att dessa beslut behöver vara korrekta enligt någon annan. Vi tror att varje individ själv är bäst lämpad att bedöma konsekvenserna av sina val.

För att individer ska ha en faktisk möjlighet att styra över sina liv behöver de också få uppmuntran och stöd i att lära sig de kunskaper och de erfarenheter som krävs för att vara - i bred mening - självförsörjande eller självtillräckliga. Individer ska få det stöd som krävs för att de sedan på egen hand kan överkomma problem i sina liv. Människor har av naturen **agens**, vad vi politiskt behöver göra är att släppa fram den. Så får vi ett starkare, friare samhälle.

Inte bara individer kan utöva egenmakt, utan även gemenskaper och samhällen av egenmäktiga individer. När individer som själva är **autonoma** och självtillräckliga kan samarbeta i gemenskaper har de större möjlighet att ta kontroll över sina villkor, utöva makt och uppnå sina gemensamma mål. Dessa gemenskaper är vad vi kallar **svärmar**. De kan vara allt från ett fackförbund, en bostadsrättsförening, en fotbollsklubb, till gruppen som utvecklar ett open source-projekt.

Den som förlorar sin egenmakt till en avlägsen, centraliserad, tvingande institution tar skada av detta. Det inducerar passivitet, leda, nedsatt hälsa, depression och så vidare. Den som upplever att den inte har möjlighet att påverka sin situation lär sig att vara hjälplös, istället för en aktivt deltagande samhällsmedborgare.

Piratpartiet motarbetar därför alla tendenser till att medborgaren ska tvingas luta sig tillbaka som en passiv, desillusionerad person. Vi värderar istället högt att individer ska kunna utöva sin egenmakt som aktiva samhällsmedborgare. Vår politiska uppgift är att skapa förutsättningar för egenmakt genom att förstärka individens **frihet** och **värdighet**, och genom att förbättra möjligheterna till **deltagande**. Då har ansvarstagande och aktiva individer möjligheter att skapa egenmakt för sig och sina svärmar.

CHAPTER

ELEVEN

2.2.1 FRIHET

Frihet är ett nödvändigt villkor för egenmakt. Frihet är vår möjlighet att utforska nya vägar och avvika från normen, vår förmåga att se nya, annorlunda möjligheter och att också kunna välja dem.

Vår frihet avgörs av de maktrelationer vi lever under. Asymmetriska maktrelationer leder till att någon aktör - individ eller institution - har möjligheten att kontrollera andras kroppar eller tanke. Sådana maktrelationer begränsar vår frihet genom att påverka våra val. De begränsar oss genom att till och med styra vad vi uppfattar som de alternativ vi väljer mellan.

Vi föds in i många sådana maktrelationer, som formar de sedvanor, normer, fördomar och vardagsrutiner vi växer upp i. Dessa maktrelationer är inte alltid av ondo, men behöver begränsas av **förutsägbarhet** och **transparens**. Om man inte kan lämna och forma maktrelationer på eget initiativ är man inte fri.

För att stärka vår frihet behöver vi sprida makt i flera olika institutioner, aktörer och individer. Ingen enskild aktör eller sammanslutning av aktörer ska ensam ha makten att begränsa individers frihet genom att styra dess valmöjligheter och vilja.

För att du ska vara fri att säga något måste det finnas mer än en person eller institution som kontrollerar medlen med vilka du kan säga saker (TV, radio och så vidare). Annars styrs dina valmöjligheter av denna enda person eller institution. På samma sätt är du bara fri att lära dig något om det finns mer än en aktör som kontrollerar kunskapen och möjligheterna att tillskansa sig den. **Fri information garanterar vår frihet.**

Vill du tillverka något som kräver en viss råvara? Din frihet att göra det är beroende av att flera aktörer handlar med just den råvaran. Vill du köpa en viss vara? Din frihet att göra det är beroende av att flera försäljare finns, så att ingen på eget bevåg kan neka dig köpet på godtyckliga grunder. **Fria marknader garanterar vår frihet.**

Vi kan aldrig som människor leva helt utanför maktrelationer, men vi kan anstränga oss för att de som kvarstår präglas av symmetri, förutsägbarhet, reglering och transparens. Vi vill se maktrelationer som tillåter förändring, tillåter nyheter, tillåter individer att se nya möjligheter och valalternativ.

Riktigt fria blir vi bara om vi samarbetar som egenmäktiga medmänniskor. Om vi hjälps åt för att stärka varandras valmöjligheter genom god utbildning, tillgång till information och grundläggande materiellt välstånd, samtidigt som vi ser till att inte inskränka individens egenmakt, då är vi fria.

CHAPTER

TWELVE

2.2.2 VÄRDIGHET

Värdighet är varje individs rätt att respekteras för den de är och att behandlas etiskt utifrån sin individualitet, oavsett ursprung eller livssituation. **Varje människa har samma grundläggande värdighet, en rätt till fysisk integritet och ett skyddat privatliv.** Alla ska kunna tro vad de vill och förtjänar fullständig frihet att ta del av, använda och berika vår gemensamma kultur och kunskap. Som samhälle och stat ska vi inte vara fördomsfulla utan bemöta alla synsätt med grundläggande respekt.

En hörnsten för den mänskliga värdigheten är vår moraliska **agens**. Vi kan välja våra handlingar och i viss mån förutsäga deras konsekvenser. Värdighet är att bemötas utifrån denna agens av våra medmänniskor och samhälle. En människa med värdighet belönas för sina goda handlingar och straffas för sina onda handlingar. Den som i hög grad tvingas, styrs eller uppmanas till ett visst beteende förlorar sin agens och därför också sin värdighet.

Värdighet innebär till exempel att brukare av hemtjänsten bemöts som individer utifrån sina egna livssituationer; att föreningar inte ska använda sina medlemmars inflytande i andra syften än medlemmarna gick med för; och att arbetsgivare inte lägger sig i och styr de anställdas politiska åsikter.

En värdig politiker är en som agerar i medborgarnas intresse istället för olika särintressens agendor och visar förtroende för sina medborgare genom att vara öppen och ärlig. Värdiga medborgare behandlar å sin sida politikerna med respekt och kräver bara att de gör sådant som är möjligt och respektfullt mot and medborgare.

Värdighet är slutligen också att få känna sig och behandla andra värdigt. Alla människor ska kunna känna självaktning. Värdighet upprätthålls genom ömsesidig respekt.

CHAPTER

THIRTEEN

2.2.3 DELTAGANDE OCH DELAKTIGHET

Piratpartiet tror på ett samhälle som präglas av **medborgarnas möjlighet att i bred mening vara deltagande och delaktiga**. Individens deltagande i det offentliga samhället är en viktig del av ett vitalt demokratiskt styre. Varje människa ska kunna vara delaktig i de beslut och de processer som påverkar dem mest.

Vi vill stärka individers möjlighet att delta i vårt samhälles sociala, juridiska, politiska, kulturella och ekonomiska processer. Lagen ska till exempel vara tillgänglig, förutsägbar och meningsfull för vanliga människor, och inte något som bara kan hanteras av jurister. För den som vill måla en tavla, måste det vara tydligt ifall målandet utgör ett intrång i upphovsrätten eller inte, ifall färgerna som blandats skyddas av patent eller motivet av upphovsrätt. När individer är osäkra på vad som är lagligt och tillåtet begränsar de sin frihet genom självcensur.

Piratpartiet ser digitaliseringens möjligheter för att stärka människors delaktighet i samhället. En kommun kan till exempel avsätta en del av budgeten för medborgarinitiativ, så att medborgarna kan lägga sina egna förslag för allmän omröstning.

Deltagandekulturen har stärkts av internet och digital teknik, som sänkt trösklarna för vanliga människor att själva skapa, sprida och remixa kulturella uttryck. Piratpartiet värnar människors möjlighet att vara aktiva deltagare i vår gemensamma kultur istället för att vara passiva mottagare.

CHAPTER

FOURTEEN

2.3.1 PRIVATLIV

Alla människor har en grundläggande rätt att själva bestämma vilka delar av sina liv de vill lämna ut till andra, och vilka de vill hålla för sig själva. Alla har en rätt till integritet. **Respekt för alla människors personliga integritet är nödvändig för att människor ska leva ett värdigt liv, våga delta i samhället och kunna säga vad de tycker. **

Rätten till ett privatliv är dock större än bara individen. Integritet är också något kollektivt. Även om du inte har något att dölja, så kan din granne ha det. Data som samlas in om dig kanske inte används specifikt "mot" dig, men som en del av massiv övervakning kan informationen om dig bli ett verktyg i olika typer av maktutövning som också drabbar dig. **Det är bara genom att skydda varandra som vi kan skydda oss själva.** Intrång i andras privatliv leder till angrepp på din frihet, och intrång i ditt privatliv leder till angrepp på andras frihet. Rätten till ett privatliv är därför också en kollektiv nytta som är logiskt och moraliskt omöjlig att separera från möjligheten för människor att utöva egenmakt.

CHAPTER

FIFTEEN

2.3.2 HÅLLBARHET OCH DECENTRALISERING

Piratpartiet tror på mångfald och inkludering. Vi mår bra av att så många människor som möjligt, med olika erfarenheter och tankar, är med och bygger det samhälle vi lever i.

Mångfald är viktigt för samhällets överlevnad och utveckling. Det förhindrar att man fastnar i grupptänk och stärker motståndet mot maktmissbruk. Detta gäller samhället och våra olika system, såväl mänskliga som tekniska. Mångfald hindrar till exempel teknologiska monopol eller biologiska monokulturer.

För att uppnå mångfald behöver vi sträva efter att ge alla medborgare samma möjligheter att göra sin röst hörd och delta i samhällslivet. **Ju fler som deltar, desto starkare blir demokratin och samhället. **

Mångfald uppnås genom decentralisering. Genom decentraliserade strukturer delas makten i samhället upp mellan olika nätverk och individer. Decentraliserade strukturer är som regel hållbarare, effektivare och mer demokratiska än centraliserade. Därför bekämpar pirater alla tendenser till monopol som inte står på väldigt stadig grund.

Vi behöver ett robust samhälle som kan motstå påfrestningar av olika slag. Vi behöver en infrastruktur som kan motstå oväntade och väntade förändringar, katastrofer och påfrestningar. I takt med att infrastrukturen blir allt mer beroende av digital teknik och internet hamnar sålunda IT-säkerhet i fokus för nationell säkerhetspolitik. Vi behöver resilient, transparent digital infrastruktur. Makt korrumperar, och ett hållbart samhälle behöver därför vara byggt för att sprida ut makt så att enskilda personer inte kan förstöra samhället på eget bevåg.

I ett resilient samhälle placeras resurser i systemets utkanter, istället för centrum. Elnät, telefonnät, vägnät och annan infrastruktur ska konstrueras så att den inte är beroende av kontakt med en central punkt. Så skapas redundans och möjlighet att snabbt och effektivt svara på utmaningar. I internet-sammanhang är detta känt som distribuerade nätverk, snarare än centraliserade sådana.

Istället för att möjligheten att reparera saker lagligt begränsas till enskilda aktörer ska alltså flera oberoende aktörer ha möjligheten att laga sådant som behöver fungera. Sjukhus, skolor och samhällelig infrastruktur är för viktiga för att vara beroende av enskilda leverantörers välvilja och överlevnad. I dagens samhälle är vi fullständigt beroende av avancerad teknik; det beroendet kräver att vi bygger resilienta system runt användandet av tekniken.

För att vi ska kunna göra det behöver vi ha en stor mängd tekniker som har kunskapen, informationen och den lagliga rätten att underhålla och bygga vår tekniska infrastruktur. Idag låses den information som behövs in bakom upphovsrättsliga skyddsmekanismer och trögrörliga avtal; den borde istället delas öppet.

Att låsa in information gör vårt samhälle mindre hållbart samt mer centraliserat, och därför mer sårbart.

CHAPTER

SIXTEEN

2.3.3 EVIDENSBASERAT BESLUTSFATTANDE

Piratpartiet anser att alla lagar måste vara nödvändiga, effektiva, proportionerliga och byggda på empirisk evidens. Sådana lagar är grunden för ett rättssäkert samhälle. Lagstiftning ska föregås av gediget utvärderingsarbete vars uppgift inte är att föregå den önskade slutsatsen, utan bistå med viktigt underlag för lagstiftningen.

I vårt samhälle ska lagar upprätthållas jämlikt och korruption och lobbyism bekämpas till förmån för demokratiskt styre. Rättssäkerhet och fungerande demokratisk lagstiftning är grunden för att medborgare ska vara trygga i att de inte kommer behandlas godtyckligt och orättvist av staten och för att de ska kunna bestrida sådan behandling när den förekommer.

Beslutsfattande måste präglas av tillgänglighet, öppenhet och transparens och vara möjligt att granska utifrån. Alla måste ha rätt att slå larm om missförhållanden utan att riskera repressalier. Dessa principer måste bevakas på alla nivåer (kommun, landsting, stat, samt mellan- och överstatliga samarbeten och i vissa fall även inom privat sektor) och innebär särskilda utmaningar för politiken på EU-nivå. Visselblåsare, fri och oberoende journalistik och beslutande system (såväl mänskliga som tekniska) som är möjliga att granska är hörnpelare för ett piratpartistiskt samhälle.

CHAPTER

SEVENTEEN

2.3.4 FRIGÖRANDET AV INFORMATION, KULTUR, KUNSKAP, KÄNSLOR OCH VERKTYG

Piratpartiet uppmanar alla att skapa, förändra och utbyta verktyg, information, kultur, kunskap och känslor utan att först behöva fråga någon om tillåtelse. Ingen ska ha makten att stoppa någon annan från att göra detta.

Alla ska ha möjlighet att fritt skaffa information i samhällsfrågor, och att göra sin röst hörd i samhällsdebatten. Yttrandefriheten är en omistlig del av demokratin, och precis lika omistligt är möjligheten att kommunicera med andra fritt, anonymt och hemligt.

Kulturen berikar våra liv och är en viktig del av ett samhälle som är sunt och roligt att leva i. Piratpartiet anser därför att det är viktigt att så många människor som möjligt får tillgång till att delta i ett rikt och varierat kulturutbud, och att vi ska bejaka och stödja de tekniska verktyg som kan göra detta möjligt.

Den kunskap vi har idag har uppkommit genom en lång rad insikter, erfarenheter, upptäckter och experiment, gjorda under hela mänsklighetens historia av ett oräkneligt antal människor. Kunskap är därför inget som kan ägas av en person eller en grupp. **Fri kunskap öppnar dörrar för alla att växa som människor och berika sina egna och andras liv.**

Människors fria kommunikation och utbyte av verktyg, information, kultur, kunskap och känslor ses som ett hot av många politiska och ekonomiska makthavare. Genom begränsningar av den fria kommunikationen, övervakning och repressalier vill de av olika anledningar och med olika motiveringar begränsa det utbyte av tankar, idéer, kunskap och uttryck, som genom hela historien varit grunden för mänsklighetens utveckling. Piratpartiet tar upp kampen med dessa makthavare.

CHAPTER

EIGHTEEN

2.3.5 TRANSPARENS

Varje medborgare ska ha möjligheten att undersöka hur myndigheter använder den makt som ges till dem av folket. Myndigheterna ska inte ställa krav på till exempel identifiering eller oproportionerlig betalning för att villkora sådana möjligheter. Om inte alla medborgare har rätten och möjligheten att utkräva ansvar från de styrande, så har ingen medborgare det.

Modern informationsteknik möjliggör för medborgare att ta del av och sprida stora mängder information som tidigare reserverades för experter, specialister och myndigheter. Med hjälp av denna information stärks medborgarnas egenmakt. Utan transparent maktutövande kan inte människor och svärmar påverka och delta i samhället.

Vår grundläggande princip är att ju mer makt en person eller ett nätverk besitter, desto mer transparent måste den eller det också vara för allmänheten i sitt maktutövande. **Privatliv för den enskilde, transparens för den mäktige.**

CHAPTER

NINETEEN

2.3.6 SVÄRMEKONOMI

Människor har inte längre ett jobb hela sina liv. Istället byter vi arbete flera gånger under livet och blandar avlönat och frivilligt arbete med drift av egna företag. Människor med specialintressen kan genom den moderna informationstekniken på ett helt annat sätt än tidigare finna varandra, och dela med sig av kunskap, idéer och erfarenheter. Genom människors ideella aktiviteter samlas därmed kunskap och kompetenser, som tidigare krävt stora professionella organisationer för att åstadkomma och upprätthålla. Många människor kan uppleva en ännu större mening än tidigare i sitt ideella arbete. Ännu viktigare är att sådant oavlönat samarbete skapar stora värden, som i slutänden kan komma hela samhället till del. Samhällets strukturer måste därför förhålla sig till att en växande del av värdet i samhället skapas genom oavlönat arbete i allt från traditionella folkrörelser till nätbaserat svärmande.

Piratpartiet anser att ekonomin bör vara så decentraliserad som möjligt. **Vi värnar fria marknader med en pluralitet av konkurrerande aktörer som bäst försöker möta samhällets och enskildas behov.** Det kräver en fri marknad med vissa regleringar. Staten ska inte ge privilegier till vissa företag, om det inte handlar om grundläggande infrastruktur - tekniska monopol.

I vårt samhälle är varje individ friare på marknaden för arbete. Vi vill kombinera denna frihet med trygghet och värdighet. För friheten behöver vi sänkta trösklar för att bidra till produktionen. För värdigheten behöver vi tryggad grundförsörjning.

CHAPTER

TWENTY

3.1 STOPPA MASSÖVERVAKNINGEN.

Demokrati är inte bara rätten att rösta. För att kunna göra ett välinformerat val måste man fritt kunna inhämta och sprida information och tala öppet eller anonymt om samhällsutvecklingen, utan att riskera repressalier. Det är därför ett direkt hot mot demokratin att makthavare på olika sätt försöker övervaka och begränsa människors kommunikation. Allmän och slentrianmässig övervakning och begränsningar gör inte skillnad mellan dem som faktiskt begått brott och oskyldiga människor. Det som motiveras som ett skydd mot terrorister eller brottslingar blir därför ofta i själva verket ett hot mot integriteten och det öppna samhället. **Att svenska staten övervakar praktiskt tagit alla telefonsamtal och all användning av internet är en kränkning av samma slag som när tidigare samhällen öppnat fysiska brev eller placerat mikrofoner under cafébord.**

Övervakningen hämmar fri spridning av information. Exempelvis leder den till att journalister får svårt att garantera anonymitet åt sina källor, vilket begränsar deras förmåga att granska makthavare. Även möjligheten för privatpersoner att förbli anonyma när de diskuterar på internet skadas. Det innebär att många människor som på olika sätt inte följer normen kan skrämmas till tystnad. **Många viktiga röster riskerar därmed att aldrig bli hörda.**

Slentrianmässig övervakning erbjuds allt oftare som ett sätt att behandla symptomen på samhällets problem istället för att man tar sig an problemens underliggande orsaker. Vi erbjuds kameraövervakade gator och torg, istället för traditionellt polisarbete som är långt mer effektivt. Äldre människor erbjuds kameraövervakade sovrum som en ersättning för mänsklig hjälp och kontakt.

Vi vill skydda medborgare från massövervakning. Det innebär att vi vill riva upp de svenska övervakningslagarna och stärka de lagar om dataskydd som skyddar medborgares personuppgifter. **Idag är utgångspunkten att allting du gör i det digitala samhället övervakas; men utgångspunkten borde istället vara att du skyddas från övervakning.**

Piratpartiet anser att fri kommunikation och rätten till privatliv är viktiga grundpelare för demokratin och att varje människas integritet och privatliv måste värnas. Övervakning och andra intrång på den personliga integriteten ska bara få ske vid grundad misstanke om grova brott, och efter individuell prövning. System som människor använder i sin vardag (för exempelvis betalning och passering) ska utformas så att man undviker eller minimerar mängden bevarade elektroniska fotavtryck. Mänsklig social närvaro i samhällsservice ska inte ersättas med elektronisk övervakning.

CHAPTER

TWENTYONE

3.2 FRI FORSKNING OCH KUNSKAP

När kunskap och information kan spridas och bytas fritt blir det lättare för allt fler att skapa nya innovationer, och att anpassa gamla efter nya förhållanden. Friare informationsflöde har varit en viktig orsak till de senaste årtiondenas snabba tekniska utveckling, och till att en stor andel av världens befolkning har kunnat ta del av ny teknik. I vårt land spelar lösningar med öppen källkod en viktig roll för många framgångsrika IT-företag och ett växande antal företag i andra branscher avstår medvetet från att ta patent. Fri användning av information kan alltså ingå i livskraftiga affärsmodeller och ökar möjligheterna för utvecklingens frukter att komma även fattiga nationer och individer till del.

Den tekniska utvecklingen har också lett till en stor möjlighet till utjämning av tillgången till kunskap. Med hjälp av informationstjänster som Wikipedia och Sci-Hub har kunskap slutat vara något som bara var tillgängligt för ett fåtal. Miljoner barn och ungdomar, som tidigare inte hade möjlighet att få utbildning, har nu tillgång till stora delar av mänsklighetens samlade kunskap. Om ingen annan utbildning finns tillgänglig har de möjlighet att utbilda sig själva. Den informationstekniska revolutionen och den fria tillgången till kunskap och kultur ger därigenom många människor nya möjligheter att själv ta kontrollen över sina liv. Men en viktig del av mänsklighetens kunskap är ännu inlåst, nämligen forskningen. Forskningsartiklar är instängda bakom dyra betalväggar som håller den som ett privilegium för en liten grupp människor, istället för att sprida kunskapen så fritt som möjligt. **De individer som tagit på sig att göra kunskapen fri riskerar idag åratal i fängelse och livsomstörtande skadeståndsbelopp.**

Piratpartiets politik är att forskning och kunskap ska vara så fri som möjligt, för alla att ta del av. Därför ska all forskning som finansieras med offentliga medel publiceras fritt för allmänheten och inte låsas in bakom vare sig licens- eller betalväggar. Allt som utvecklas genom denna process ska vara fritt att återanvända och täckt av fria licenser. Muséers, arkivs och biblioteks samlingar ska digitaliseras och öppnas, insamlad statistik ska vara enkel att ladda ner och bearbeta. **Förföljelsen av dem som sprider kunskap i strid med upphovsrätten ska stoppas.**

CHAPTER

TWENTYTWO

3.3 FRI KOMMUNIKATION

Tack vare den moderna informationstekniken behöver människor inte längre förlita sig på officiella pressmeddelanden eller traditionell nyhetsrapportering. Man kan följa händelseutvecklingen i realtid genom folkets egna ögon. Det innebär att färre övergrepp kan ske utan att uppmärksammas och att olika former av humanitär hjälp kan skickas tidigare. Tack vare nya möjligheter att kommunicera snabbt och lätt med varandra kan människor organisera sig på nya sätt mot diktatur och förtryck.

Även i Sverige gynnar den allt friare kommunikationen demokratin. Nya möjligheter öppnas för människor att vara en del av det politiska samtalet. Förr hänvisades de flesta vänligt men bestämt till insändarsidornas dunkel. I dag har nästan alla möjlighet att på många olika sätt delta i samhällsdebatten. Rätten och möjligheten att vara anonym gör att ingen behöver frukta repressalier, vilket är viktigt, ty varje gång människor av olika skäl lämnas utanför det demokratiska samtalet undermineras det. **Ett aktivt arbete för delaktighet gör istället demokratin starkare.**

Fri kommunikation ökar också kraven på makthavare. Information om maktmissbruk och övertramp, som tidigare kunde döljas, kan idag spridas snabbt mellan människor. Detta kommer på sikt att driva fram mer transparens och öppenhet från makthavarnas sida.

Piratpartiet anser att den fria kommunikationen ska fredas och att meddelarskyddet ska stärkas, gälla alla medier och gälla oavsett arbetsgivare. Möjligheten att vara anonym i det offentliga samtalet ska bevaras. Detta är viktigt eftersom samhällsdebatten måste vara inkluderande om demokratin ska vara på riktigt.

CHAPTER

TWENTYTHREE

3.4 DIGITALISERA SVERIGE

Idag tvingas de som arbetar i offentlig sektor ofta använda dussintals olika inkompatibla och delvis överlappande IT-system, med bristfällig support, dyra upphandlingskontrakt och otroliga underhållskostnader för det offentliga. Medborgare som ska interagera med offentlig service fastnar i svårnavigerade och hopplösa IT-system. Vi spenderar många miljarder varje år på att köpa in och underhålla dessa dyra och dåligt fungerande IT-system till offentlig sektor. Vi har fortfarande inget fungerande system för statlig digital identifiering. Myndigheter utnyttjar inte digitaliseringen för att låta medborgare slippa att fylla i samma blanketter flera gånger. Listan på missade möjligheter med digitalisering kan göras lång. **Vi har ett akut behov av att bygga ett nytt digitaliserat Sverige, och det bygget vill Piratpartiet leda.**

Vi vill att offentlig sektor ska digitaliseras så att den kan dra nytta av öppen och kollaborativ teknik för att stärka medborgares egenmakt och möjlighet att bidra till offentlig sektors utveckling. **Digitaliseringen ska vara en öppen och transparent process för medborgarnas bästa.**

Alla offentliga IT-system ska byggas på principen om fri mjukvara – program som kan användas, förbättras och anpassas fritt av alla. Det kommer ge oss robustare, billigare och på sikt bättre anpassad digital infrastruktur till vårt samhälle. **Dessutom bevarar vi kontrollen över tekniken som ligger till grund för vår offentliga sektor.**

Fri mjukvara är tillgänglig att läsa för alla. Det gör att transparensen i hur offentlig sektor de facto fungerar stärks. Kunniga medborgare och experter kan dessutom granska mjukvaran och rapportera in fel och buggar. **Det stärker det offentligas informationssäkerhet.**

Olika offentliga aktörer kan ha behov av liknande IT-system. Med fri mjukvara ökar möjligheterna till samarbete, man kan bygga vidare på och bygga komplement till varandras system så att man slipper uppfinna hjulet igen, och man kan drastiskt minska kostnaderna för underhåll och support. **Vi kan spara stora summor av skattebetalarnas pengar på att vända svensk digitaliseringspolitik.**

Offentlig upphandling kan erbjuda den kritiska massa av trygga intäkter som krävs för att innovativa utmanare i små och medelstora företag ska kunna gå in på de digitala marknader som idag domineras av enorma multinationella konglomerat.

Digitaliseringen av offentlig sektor ska bygga på öppna standarder, fri mjukvara, fri hårdvara och öppna data. **Det garanterar transparens, innovation och kostnadseffektivitet.**

Vi har en stor uppgift framför oss i att digitalisera Sverige. Men vi behöver inte börja från noll och ingenting. På flera håll i världen ligger man långt före Sverige när det kommer till att utveckla teknik för det offentliga. Madrid och Barcelona har öppna verktyg där medborgarna kan vara direkt delaktiga i städernas politik. I Reykjavik kan medborgare påverka budgeten för sitt bostadsområde. Finland publicerar alla myndigheters fakturor som öppna data på en interaktiv plattform, för att stärka transparens, deltagande och motverka korruption. Vi kan kopiera och förbättra vad de gjort.

Piratpartiet har en vision om att Sverige ska gå i bräschen för en stark, digital demokrati med effektiv och transparent samhällsservice.

CHAPTER

TWENTYFOUR

3.5 KUNSKAPSSAMHÄLLETS ALLMÄNNINGAR

Vi vill arbeta för att öppna upp så mycket data som möjligt från våra myndigheter, och insamlad data från upphandlade tjänster. Öppna data ger nämligen medborgare bättre insyn i offentlig verksamhet och kan utgöra informationssamhällets allmänningar på vilka alla kan bygga digitala tjänster.

All data som inte är personlig kan öppnas, tillgängliggöras och användas för att förbättra myndighetstjänster och låta både företag, civilsamhälle och myndigheter utveckla nya tjänster som förbättrar människors liv. **Möjligheten för kreativa småföretag och forskare att konkurrera med storföretagen stärks när data inte är inlåst, utan fri att använda. Samhällsnyttan hade uppgått till tiotals miljarder.**

CHAPTER

TWENTYFIVE

3.6 ETT SAMMANHÅLLET SAMHÄLLE

När det offentliga allt mer digitaliseras riskerar vi att skapa nya klyftor mellan de som har resurserna, kunskapen och förmågorna för att navigera det nya digitala samhället och de som lämnas efter i ett digitalt utanförskap. Detta digitala utanförskap riskerar att bli en avgörande klyfta mellan olika grupper i samhället. Det är oerhört viktigt att digitaliseringsprocessen därför tar sikte på att stärka infrastrukturen för offentlig service i landsbygd och andra områden med sämre tillgång till dagens service, och att digitaliseringen sker i samråd med de grupper som annars löper störst risk att lämnas efter, som äldre med låg inkomst.

Rätt utförd kan digitaliseringen vara ett sätt att överkomma geografiska och sociala barriärer mellan medborgare, företag och myndigheter. Vi måste alltid tänka på inkludering i digitaliseringen av Sverige för att motverka det digitala utanförskapet.

CHAPTER

TWENTYSIX

3.7 STÄRKT DEMOKRATI - INSYN, DELTAGANDE, ANSVAR

Demokratin behöver stärkas både i Sverige och inte minst i EU. Vi behöver agera politiskt för att transparens och möjligheter till deltagande och ansvarsutkrävande präglar vår demokrati. För oss är genuint deltagande från medborgare och civilsamhällets i politikens vardag ett nödvändigt villkor för demokratins hälsa.

De senaste decennierna har vi sett hur allt mer auktoritär och repressiv nätpolitik har paketerats in i så kallade frihandelsavtal. Vad som egentligen borde vara demokratiskt fattad lagstiftning på viktiga områden som nätneutralitet, dataskydd, upphovsrättssanktioner, mellanhänders ansvar för nätanvändares beteende med mera ska inte förhandlas om bakom stängda dörrar i hemliga handelsavtal.

Medborgare behöver få möjligheter att digitalt medverka till att forma budgetar och hur pengar spenderas, både i Sverige och i EU. Man kan till exempel tänka sig att EU upprättar en plattform där forsknings- och utvecklingsprojekt kan ansöka om medel och medborgare kan rösta om vilka projekt som de vill finansiera, samt där medborgare kan publicera problemområden för forskning och utveckling, som andra kan gå in och garantera finansiering för.

Idag styrs finansieringen av forskning och utveckling av ovalda byråkrater och privata särintressen - dessa behöver kompletteras med ett demokratiskt perspektiv. Och så ser det ut på flera håll inom den offentliga verksamheten. Digitaliseringen erbjuder möjligheten att låta medborgarna vara mer delaktiga i politiken - den möjligheten vill Piratpartiet utnyttja. I Spanien, Taiwan och Estland har medborgarna större inflytande över sin politik - om Sverige styrdes av pirater skulle också du ha den möjligheten.

CHAPTER

TWENTYSEVEN

3.8 BEFRIA INTERNET FRÅN OLIGOPOLEN

Internet är bakbundet. Från att ha varit en öppen plattform där en stor mängd olika aktörer drev egna hemsidor och tjänster, konkurrerande eller samarbetande, så har internet idag inhägnats. En liten grupp enorma amerikanska teknikföretag dominerar totalt marknaden för servrar, hemsidor, kommunikation, sökmotorer, mobiltelefoner och så vidare.

Denna otroliga koncentration av makt har konsekvenser för samhället på flera plan. Den hindrar innovation, leder till färre valmöjligheter för nätanvändare och hotar våra rättigheter, så väl ekonomiska som icke-ekonomiska. Så långt är nätmonopolen inte särskilt olika mer traditionella monopol. Den punkt där de skiljer sig åt är i hur breda konsekvenserna av deras dominans blir, när digitaliseringen av samhället fortskrider.

Nätjättarna kan i praktiken censurera vissa yttranden, utföra psykologiska experiment på miljontals ovetande personer, potentiellt ändra resultatet i allmänna val genom att påverka informationsspridning, krossa företag man ogillar och så vidare. Genom den kontroll detta oligopol av teknikföretag har på hela värdekedjan - från mobiltelefoner till appmarknaderna för dessa telefoner, till de dominerande apparna och de resurser dessa appar använder - kan man hindra konkurrens i flera olika led. Värst är situationen på informationsmarknader, där koncentration av makt innebär kontroll över samhällets informationsflöde. **Att enskilda aktörer kan styra över detta är ett konkret hot mot individers yttrande- och informationsfrihet.**

Mycket modern nätpolitik gör dessa problem ännu värre än de redan är. Genom lagar som ställer höga krav på den som har plattformar där användare själva kan få vara deltagare på nätet ställer man upp ännu högre murar runt dessa dominerande företags affärsmodeller, så att konkurrens i praktiken blivit närmast omöjlig. Problemet är att man utgår från att man ska reglera vad som kommuniceras, snarare än hur vi kommunicerar. I det digitala samhället kommuniceras allting genom kod, vilken reglerar vad som är möjligt och omöjligt att göra över nätet. Den är hårdare än någon lagstiftning, eftersom den inte går att bryta mot. Vi kan inte skriva lagar om hur nätet ska fungera som bryter mot hur kod fungerar.

Piratpartiet anser att konkurrenspolitiken behöver vara mer aktiv i att stoppa dominerande företag från att implementera praktiska eller juridiska hinder för konkurrenter eller för att låsa in konsumenter i sina ekosystem. I takt med att allt mer handel flyttar till nätet ökar oligopolens makt över marknaden - den maktkoncentrationen behöver brytas, för marknadsekonomins skull.

Vi vill inte att dessa dominerande företag ska vara internets adelsmän, på vars ägor vi får lov att vara så länge vi beter oss så som de vill. Vi vill istället befria internet från deras dominans. Som verktyg har vi både anpassningar av klassisk konkurrenspolitik och modern lagstiftning för det digitala samhället. **Vi kräver interoperabilitet, dataportabilitet och insynsmöjlighet från dominerande nätföretag.**

Med vår politik bryter vi effektivt de stora nätföretagens monopoltendenser. Sann konkurrens finns när kunder enkelt kan gå från en leverantör till nästa utan friktion, vilket tvingar leverantörerna att tävla med varandra om pris och kvalité på sina varor. Den dagen användare kan byta plattform utan friktion behövs inga upprop om att alla måste byta samtidigt. Vem som helst kan direkt visa vad de anser om tjänsten genom att byta till en konkurrent.

Det här angreppssättet innebär också att vi, folket, inte behöver ge upp mer makt till teknikjättarna. Varje gång politiker kräver att de “tar ansvar” och censurerar någon del av det offentliga samtalet flyttas mer makt över detta samtal till

jättarna. Det innebär **en privatisering av det offentliga digitala rummet** till en liten grupp företag som medborgarna inte kan utkräva ansvar från.

Piratpartiets politik flyttar istället makt till nätanvändarna, till medborgarna. Det är där vi tycker makten över internet hör hemma.

CHAPTER

TWENTYEIGHT

3.9 RÄTTSSTATEN

En polisstat uppstår när makt utövas genom godtycklig övervakning, censur, frihetsberövande, angiveri och övrig polisiär makt, utan att medborgarna har ett rimligt skydd i form av lagar och domstol. De senaste decenniernas införande av långtgående övervakningslagar och begynnande försök till censur av internet, för att nämna två exempel på inskränkningar i medborgarnas kommunikationsfrihet, utgör första steg mot en polisstat.

Piratpartiet vänder sig emot detta och förespråkar istället en rättsstat, där utövandet av den offentliga makten står under lagen, både genom garantier för individens rättssäkerhet och konstitutionella begränsningar av de folkvaldas lagstiftningsmöjligheter.

Rättssäkerhet innebär att individen skyddas mot övergrepp från samhället och andra individer och kan känna sig trygg i att den juridiska processen är förutsägbar, effektiv och rättvis. Individen ska betraktas som oskyldig tills den döms för ett brott. Särskilt viktig för rättssäkerheten är rätten till ett privatliv, som sätter grundläggande ramar för polisiära befogenheter.

På senare år har rättssäkerheten försvagats särskilt i digitala sammanhang.

Nätplattformars skyldighet att hantera illegalt material på deras plattformar bör regleras tydligt under paradigmet notice-and-action. Efter att domstol beslutat att material är illegalt ska plattformar vara skyldiga att radera det. En plattform som följer denna procedur ska inte vara juridiskt ansvarig för vad användare av plattformen laddar upp. Alla sådana beslut ska vara enkla att se och granska.

För det som en plattform själv publicerar gäller såklart direkt juridiskt ansvar.

Plattformar ska aldrig tvingas införa automatiska filter på grund av politiska påtryckningar - indirekta eller direkta. Lagar ska inte föreskriva godtycklig och svårförutsedd censur från olika mellanhänder på internet. Privatiserad rättskipning är något som Piratpartiet bekämpar, så väl på internet som utanför det.

CHAPTER

TWENTYNINE

3.10 DIGITAL ALLEMANSRÄTT

Mycket av kulturen, precis som kunskapen, har under större delen av historien varit ett privilegium för ett fåtal. De senaste årens tekniska utveckling skapar emellertid stora möjligheter för allt fler att både uppleva, utöva och försörja sig på kultur.

I dag kan många olika former av kultur kopieras och spridas fritt och på så sätt nå människor som annars aldrig skulle kunna ta del av den. Aldrig tidigare har unga svenskar haft så många olika musikstilar i sina samlingar. Aldrig har det varit så lätt att få tag på udda filmtitlar. Aldrig har så många människor i tredje världen haft tillgång till ett så stort och varierat kulturutbud.

Människans kultur har alltid utvecklats genom att kulturskapare lånat av varandra, remixat och utvecklat varandras idéer. De nya teknikerna har gjort detta lättare än någonsin, och under de senaste femton åren har vi sett en explosion av mångfald och kreativitet i kulturlivet. **Fler människor än någonsin har förutsättningarna att delta i kulturlivet. **

Den nya tekniken har gjort det lättare för kulturskapare att hitta en publik för sin egen stil, att hålla kontakt med sin publik och att få respons från den. Därmed har det också blivit lättare för många kulturskapare att ta klivet från hobbyskapande till professionellt arbete. Det ökande antalet kulturskapare leder till ett bredare kulturutbud och ett rikare kulturlandskap.

Piratpartiet anser därför att samhällets kulturpolitik ska bygga på en realistisk uppfattning om hur kulturskapare bygger vidare på varandras framsteg, istället för på en romantisk myt om en ensam, genial upphovsman. Kulturell bredd och fri spridning av kultur för privat bruk ska uppmuntras. Kulturskapare ska få stöd att utforska den nya teknikens möjligheter.

Övervakningen och begränsningarna av människors fria kommunikation drivs ofta fram av privata företag som i stället för att utnyttja samtidens alla nya möjligheter och anpassa sig efter kundernas önskemål försöker hålla tillbaka utvecklingen genom att kräva en restriktiv lagstiftning som cementerar deras oligopol. Upphovsrättsindustrin är ett tidigt exempel på detta.

Kultur och kunskap färdas ofta samma vägar på internet. Det betyder att upphovsrättsindustrins aggressiva arbete mot kulturspridning på nätet även hämmar den fria kunskapsspridningen. Deras aggressiva retorik och agerande skapar till exempel problem för arkiv, museer och bibliotek, som vill digitalisera och öppna upp sina samlingar för medborgarna.

Piratpartiet anser att samhällsnyttan ska sättas före enskilda särintressen även i frågan om ekonomisk upphovsrätt, att kulturdelning i ickekommersiellt syfte ska avkriminaliseras och remixkulturen uppmuntras. Kulturskapare ska uppmuntras att finna och använda sig av teknikens möjligheter.

Kulturdelning stimulerar både produktion och försäljning av kultur. Därför finns ingen anledning att genom lag eller tekniska medel begränsa människors möjlighet att dela kultur mellan sig. Piratpartiet vill reformera upphovsrätten så att den bättre tjänar både kulturskapare och kulturkonsumenter i den nya tidens kulturlandskap.

**Ett samhälle där kultur fritt får delas mellan människor i ickekommersiellt syfte gynnar hela samhället. **

CHAPTER

THIRTY

3.11 PATENT OCH ANDRA IDÉMONOPOL

Starka ekonomiska aktörer lägger idag hinder för en fri användning av kunskap, idéer och information. Patent, växtsortsskydd, designskydd, varumärkesskydd och annan immaterialrätt sägs ha skapats för att stimulera och underlätta innovationer och utveckling. I själva verket är de ofta reliker från en tid med en starkt reglerad och styrd ekonomi, som försvårar innovation och utveckling och skapar onödiga globala orättvisor.

När många företag idag använder patent på närmast självklara saker för att skrämma bort konkurrenter blir det riskabelt för entreprenörer och företag att utveckla teknik och de tvingas ägna lika stora resurser åt immaterialrättslig juridik som åt forskning och utveckling. Det är slöseri med resurser. Det hämmar innovationer. Det gynnar stora etablerade aktörer, och skapar en besvärlig situation för de små och medelstora företag, där många verkligt intressanta innovationer sker.

Idémonopol är också problematiska ur ett rent humanitärt perspektiv. När idémonopolister tar ut höga priser för utveckling av exempelvis nya läkemedel eller grödor är priset ofta satt efter betalningförmågan i de rika länderna. Detta innebär att människor i fattigare delar av världen utestängs från många av utvecklingens frukter: De bästa medicinerna och härdigaste eller nyttigaste grödorna blir ett privilegium för människorna i den rika delen av världen. Friare kunskap och utnyttjande av innovationer bidrar därför till att minska ekonomiska klyftor både inom och mellan länder.

Patent skaffas idag inte i syfte att skydda uppfinningar, utan för att utvinna monopolräntor. Särskilt tydligt är det inom den medicinska branschen, där det allmänna står för en stor del av finansieringen av ny medicin, medan det privatas budget för utveckling är betydligt mindre än den för marknadsföring. Det mesta av den privata utvecklingen sker på så kallade “me too”-patent på mediciner som är i praktiken identiska med andra existerande mediciner. Annars forskar man på små variationer av den medicin man redan säljer, i syfte att artificiellt förlänga patentet.

Piratpartiet anser att immaterialrätt och andra inskränkningar i principen om fritt utnyttjande av information bara ska göras om det finns väldokumenterade positiva effekter som motiverar sådana inskränkningar.